

Research Paper

Designing Development Model for Iran Bunkering Industry
With Emphasizing the Actors in This Field*Amirhossein Tayebi Abolhasani¹ , Vahid Khashei Varnamkhašti²

1. PhD. Student of Business Management, Department of Business Management, Faculty of Management and Accounting, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran.
2. Associate Professor of Business Management, Department of Business Management, Faculty of Management and Accounting, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran.

Use your device to scan
and read the article online

Citation: Tayebi Abolhasani A, Khashei Varnamkhašti V. (2020). [Designing Development Model for Iran Bunkering Industry With Emphasizing the Actors in This Field (Persian)]. *Journal Strategic Studies of Public Policy*; 9(33), 80-101.

Received: 31 May 2019

Accepted: 26 Jan 2020

Key words:

Bunkering, Model, Development, Actors, Iran

ABSTRACT

Bunkering or ship sweeping involves a vast network of organizations and business interactions, with many Bunkering benefits that have encouraged different countries to develop the industry. This paper tries to analyze and analyze the Bunkering industry in view of the importance and profitability of this field and provide a model for its development by emphasizing actors in this field. The research approach is qualitatively exploratory and semi-structured interviewing tool with 16 experts of this industry. Sampling is purposeful and based on theoretical principle of saturation, and for data analysis, thematic analysis has been used. Finally, the model was developed in four main steps of investment, providing supportive facilities, appropriate banking operations and subsidiary services, as well as regulatory and control measures, each of which has specific actors and corresponding relationships. Proposed solutions are also proposed in the form of two pillars of policy proposals and operational proposals. Policy proposals are enormous, the Islamic Consultative Assembly, the government and some other policy issues. Operational offers are also proposed by the Ministry of Petroleum and its affiliated organizations, the Ports and Maritime Organization of Iran, the Central Bank, the Customs Organization, private banking companies, the Bunkering Industry Association of Iran, and the Independent Task Force on Bunkering Industry.

*** Corresponding Author:****Amirhossein Tayebi Abolhasani. PhD.****Address:** Department of Business Management, Faculty of Management and Accounting, Allameh Tabataba'i University Tehran, Iran.**E-mail:** amirhosseintayebi69@yahoo.com

مقاله پژوهشی

طراحی الگوی توسعه صنعت بانکرینگ کشور با تأکید بر کنشگران این حوزه

امیرحسین طیبی ابوالحسنی^۱، وحید خاشعی ورنامخواستی^۲

۱. دانشجوی دکتری مدیریت بازرگانی، گروه مدیریت بازرگانی، دانشکده مدیریت و حسابداری، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران.

۲. دانشیار مدیریت بازرگانی، گروه مدیریت بازرگانی، دانشکده مدیریت و حسابداری، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران.

چکیده

تاریخ دریافت: ۱۰ خرداد ۱۳۹۸

تاریخ پذیرش: ۶ بهمن ۱۳۹۸

بانکرینگ یا سوخت‌رسانی به کشتی‌ها، شبکه گسترده‌ای از سازمان و مراودات تجاری را دربر می‌گیرد و در این میان وجود مزیت‌های فراوان بانکرینگ، کشور‌های مختلف را به توسعه این صنعت ترغیب کرده است. این مقاله درصدد است با توجه به اهمیت و سودآوری این حوزه، صنعت بانکرینگ کشور را مورد بررسی و تحلیل قرار دهد و با تأکید بر کنشگران این حوزه، مدلی برای توسعه آن ارائه کند. رویکرد پژوهش به صورت کیفی از نوع اکتشافی بوده است. در این پژوهش از ۱۶ نفر از خبرگان این صنعت بهره گرفته شده و از ابزار مصاحبه نیمه‌ساختار یافته استفاده شده است. نمونه‌گیری از نوع هدفمند بوده و بر مبنای اصل اشباع نظری تعیین شده است و برای تحلیل داده‌ها از تحلیل مضمون بهره گرفته شده است. در نهایت مدل به دست آمده در چهار گام اصلی سرمایه‌گذاری، ارائه تسهیلات حمایتی، عملیات مناسب بانکرینگ و خدمات جانبی و همچنین اقدامات نظارتی و کنترلی شایسته تدوین شد که هر کدام از این موارد، کنشگران خاصی داشته و دارای روابط متناظر بوده است. راهکارهای پیشنهادی نیز در قالب دورکن پیشنهادی سیاستی و پیشنهادی‌های عملیاتی مطرح شده است. پیشنهادی‌های سیاستی به صورت کلان، مجلس شورای اسلامی، دولت و برخی موارد سیاستی دیگر را طرح می‌کند. پیشنهادی‌های عملیاتی نیز بر حسب هفت بخش در وزارت نفت و سازمان‌های تابعه، سازمان بنادر و دریانوردی ایران، بانک مرکزی، سازمان گمرک، شرکت‌های خصوصی بانکرینگ‌کننده، انجمن صنعت بانکرینگ ایران و کارگروه مستقل ویژه صنعت بانکرینگ مطرح شده است.

کلیدواژه‌ها:

بانکرینگ، الگو، توسعه، کنشگران، ایران

* نویسنده مسئول:

امیرحسین طیبی ابوالحسنی

نشانی: تهران، دانشگاه علامه طباطبائی، دانشکده مدیریت و حسابداری، گروه مدیریت بازرگانی.

پست الکترونیکی: amirhosseintayebi69@yahoo.com

مقدمه

عوامل سیاسی و اقتصادی بین‌المللی شدیداً روی آن تأثیر می‌گذارد، صنعت نفت است (رعنایی کردشولی و دیگران، ۱۳۹۸: ۲). تلاطم بازار قیمت نفت خام و شرایط خاص حاکم بر بازار، ایجاد می‌کند تا صنعت نفت انعطاف بیشتری داشته باشد و در حوزه‌های مهم دیگر که درآمدزایی قابل توجهی نیز دارد، وارد شود (اسفندیاری و اسفیدانی، ۱۳۹۶: ۲۱۹).

از طرفی، نیاز رو به رشد، به سوخت به ویژه سوخت‌های فسیلی، تحولات قیمتی محصولات نفتی، روند صعودی شکل‌گیری و توسعه تکنولوژی مرتبط با نفت و موضوع کاهش ذخایر موجود این نوع سوخت‌ها باعث شده تا اندیشمندان و مسئولان اجرایی کشورهای مختلف به موضوع سوخت بیشتر توجه کنند (ابراهیمی و رحمانی، ۱۳۹۱: ۳۰). بانکرینگ^۱، عملیات سوخت‌رسانی به کشتی‌ها در دریاست که در شرایط امروز، یکی از گزینه‌های مناسب برای انعطاف‌پذیری صنایع وابسته به نفت است (انجمن صنعت بانکرینگ ایران، ۱۳۹۷). تأمین امنیت عرضه سوخت برای کشتی‌ها، مسئله مهمی است که با توجه به شرایط تحریم، برای کشور ما بسیار حائز اهمیت است (ساکت و کریمی، ۱۳۹۷: ۶۷).

یکی از مهم‌ترین عوامل دسترسی به تأمین امنیت، حفظ منافع ملی و بهره‌گیری از فرصت‌ها، برای افزایش سطح رفاه و برخورداری از امتیازات، سیاست‌گذاری و به‌کارگیری قدرت دریایی و توجه به موضوعات مرتبط با دریاست (کریمی پور و همکاران، ۱۳۹۷: ۲۰۰). امروزه بیش از ۸۵ درصد تجارت جهانی کالا از راه دریا انجام می‌شود. همچنین حجم تجارت دریایی در سال ۲۰۱۵ بیش از ۱۰ میلیارد تن

فرضیه نفرین منابع از پیچیده‌ترین تئوری‌هایی است که مبتنی بر اندیشه روش‌شناسی علم ابطال‌گرایی پوپر^۱، در علم اقتصاد مطرح شده است و اقتصاددانان مدل‌های مختلفی به منظور آزمون این فرضیه طراحی کرده‌اند. اما تجربیات متناقض در کشورهای مختلف مانع از تبدیل این فرضیه به قانون و حتی تئوری شد (جلیلی کامجو و صفاریان، ۱۳۹۸: ۱). یکی از منابع مهم کشورها، نفت است. پس از کشف نفت و استخراج آن، درآمدهای نفتی نقش مهمی در اداره امور جامعه یافت و نحوه استفاده از درآمدهای نفتی، شکل خاصی به اقتصاد کشور بخشید، اما به اعتقاد کارشناسان، ریشه بسیاری از مسائل و مشکلات اقتصادی و اجتماعی را می‌توان به نوع رابطه دولت و درآمدهای نفتی بازگرداند (شادی‌وند، ۱۳۹۴: ۱۷).

نتایج پژوهش‌های متأخر کشورمان نیز تأییدکننده این موضوع است؛ به نحوی که به دلیل وابستگی شدید بودجه دولت در ایران به درآمدهای نفتی، نوسانات بازارهای مالی موجب نوسان در بسیاری از شاخص‌های اقتصادی کشور می‌شود و تأثیر منفی بر امنیت ملی می‌گذارد (جعفری و همکاران، ۱۳۹۷: ۱۰۳)، اما می‌توان با نگاهی به تجارب جهانی و پژوهش‌های آسیب‌شناسانه بومی پیرامون این موضوع، الگوی مطلوبی برای توسعه صنایع وابسته به نفت در کشور ارائه داد.

در این میان، صنایع مختلف، محیط‌های متناظر خود را دارند، محیط برخی صنایع پیچیدگی بیشتر و برخی پیچیدگی کمتری دارد. یکی از صنایعی که به‌شدت تحت تأثیر تغییرات محیطی قرار داشته و

2. Bunkering

1. Popper

بوده که حدود نیمی از آن مربوط به منطقه آسیاست (رنجبر و حاجی حسینی زنجانی، ۱۳۹۵: ۷).

در این میان، یکی از ملزومات اصلی این مهم، مسئله سوخت کشتی‌هاست. صنعت سوخت دریایی، شبکه گسترده‌ای از سازمان و مراودات تجاری را دربر می‌گیرد. زنجیره تأمین این صنعت از پالایشگاه و انبارهای نفت آغاز می‌شود و مرحله نهایی زنجیره سوخت دریایی، عملیات سوخت‌رسانی است که یا از اسکله‌های مخصوص یا به طور مستقیم و یا در لنگرگاه و دریا از طریق برج‌های سوخت‌رسان به کشتی انجام می‌شود (مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، ۱۳۹۷).

وجود مزیت‌های فراوان بانکرینگ، کشورهای مختلف را به توسعه این صنعت ترغیب کرده است. ابرخی این مزیت‌ها عبارت‌اند از (عبداللهی و بهرام‌شاهی، ۱۳۹۵: ۷۵): ارزآوری بالا، اشتغال‌زایی و توسعه اقتصادی، ارتقای سطح اعتبار اقتصادی و سیاسی کشور بانکرینگ‌کننده، کاهش قاچاق سوخت و فراورده‌های نفتی و ارتقای رتبه بنادر ساحلی به علت عملیات سوخت‌رسانی به کشتی‌ها و ارائه خدمات جانبی.

آمارهای جهانی در سال ۲۰۱۰ حاکی از تجارت گسترده بانکرینگ در دنیا است و طبق برآورد صورت‌گرفته، هم‌اکنون روزانه ۶۰۰ میلیون لیتر نفت کوره و گازوئیل به ارزش تقریبی ۲۱۰ میلیون دلار در صنعت بانکرینگ مبادله می‌شود. به عبارت دیگر، ارزش سالانه بازار بانکرینگ دنیا، حدود ۸۰ میلیارد دلار است. ارزش این بازار در سال ۲۰۱۶، حدود ۹۸ میلیارد دلار بوده و برآورد می‌شود تا سال ۲۰۲۳ به حدود تقریبی ۱۵۰ میلیارد دلار برسد (طیبی ابوالحسنی، ۱۳۹۷: ۱۹). در این میان، سهم بانکرینگ منطقه خلیج فارس حدود ۳۰ درصد کل دنیاست.

گفته می‌شود به طور تقریبی سالانه بالغ بر ۴۰ هزار فروند کشتی در خلیج فارس تردد می‌کنند و این منطقه پتانسیل سوخت‌رسانی به کشتی‌ها را با ظرفیت ۵۰ میلیون تن در سال دارد (احمدی‌فرد، ۱۳۹۶: ۱۲۲). در حال حاضر به طور خوش‌بینانه ارزش بازار فعال بانکرینگ در منطقه خلیج فارس با توجه به این ظرفیت، بیش از ۲۵ میلیارد دلار برآورد شده که اگر بازار خدمات جانبی نیز مورد توجه قرار گیرد، گردش بازار این حوزه بسیار بالاتر خواهد رفت و شاید به ۴۰ میلیارد دلار نیز برسد. اما در این میان، حدود ۸۵ درصد سهم بازار مرتبط با بندر فجیره است و سهم ایران از آن تقریباً زیر ۱۰ درصد است.^۳

به‌رغم توسعه سریع صنعت بانکرینگ در کشورهای مختلف دنیا، به‌خصوص کشورهای عربی حاشیه خلیج فارس که مهم‌ترین رقبای ایران در انجام فعالیت‌های بانکرینگ منطقه به‌شمار می‌آیند، ایران تاکنون عملکرد مطلوبی در این زمینه نداشته است؛ حال آنکه کشورهایی نظیر امارات، قطر و عمان به‌سرعت صنعت بانکرینگ را در بنادر خود توسعه داده‌اند و درآمدهای بالایی را نصیب خود کرده‌اند. جالب آنکه بخشی از سوخت‌هایی که در بنداری مانند فجیره امارات به کشتی‌ها فروخته می‌شود، از سوی ایران تأمین می‌شود و شرکت‌های اماراتی پس از خرید نفت کوره ایران و فروش آن با قیمت‌های بالاتر به کشتی‌هایی که در بندر فجیره هستند، درآمد سرشاری کسب کرده‌اند (مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، ۱۳۹۷).

این در حالی است که ایران مزیت‌های زیادی برای توسعه صنعت بانکرینگ دارد و در صورت استفاده صحیح از این مزیت‌ها، می‌توان انتظار داشت که ایران

۳. صنعت کار / بانکرینگ؛ صنعت مغفول‌مانده / ۳۲ خرداد ۱۳۹۵

بهداشتی، امکان اسکان خدمه و تعویض خدمه کشتی، جمع‌آوری پسماندهای نفتی و زباله‌های کشتی، خدمات تعمیر و تعویض قطعات اصلی و یدکی و غیره را دربر می‌گیرد که جملگی آن‌ها موجبات رونق و شکوفایی بنادر یک کشور را از جهات مختلف فراهم می‌آورد (طیّبی ابوالحسنی، ۱۳۹۷: ۱۱).

پژوهشگران نشان دادند که برای شرکت‌های کشتی‌رانی اروپایی، کیفیت سوخت، زمان سوخت‌گیری در بندر، قیمت مناسب سوخت، قیمت خدمات جانبی در بنادر بانکرکننده حائز اهمیت است (Aydin, et al, 2017: 051). ضمن اینکه پژوهشی در بنادر چین نیز نشان داد هزینه حمل‌ونقل کانتینر، ظرفیت تانکر کشتی حمل سوخت به بندر، میزان و قیمت سوخت، هزینه‌های انتشار کربن و آلودگی‌های زیست‌محیطی در بنادر، مقدار سوخت‌گیری و نرخ هزینه‌های ورود به بندر از موارد مهم کشتی‌ها (مشتریان) است (Wang: 841 & Chen, 2017).

پژوهشگرانی نیز به مدیریت خدمات بانکرها پرداختند. نتایج آنان نشان داد تنظیمات سریع و خدمات طولانی‌مدت، بهینه‌سازی واحد حمل‌ونقل سوخت، میزان مصرف سوخت، سازگاری با محیط‌زیست، تطابق سریع با محیط، اندازه‌های کانتینرها و پروتکل‌های مرسوم تجربی کشتی‌های باری، استفاده از نرم‌افزارهای پیشرفته، از جمله اقدامات شایسته در حوزه مدیریت خدمات سوخت کشتی است (Yao, et al, 2012: 3611). برخی تحقیقات دیگر نیز به مسائل محیط زیست و بحث پوشش ریسک بیمه به عنوان ملاک‌های بنادر مهم بانکرینگ اشاره کرده‌اند (Wang, et al, 2011: 074). پژوهشگران دیگری با روش سلسله‌مراتبی در

سهم ناچیز خود را از این بازار رو به گسترش در منطقه و دنیا، افزایش دهد. ضمن اینکه اسناد بالادستی کشور از جمله بند «ب» ماده ۴۸ برنامه ششم توسعه کشور هم بر حمایت از فعالیت بخش غیردولتی در صنعت بانکرینگ و ایجاد زیرساخت‌های کافی تأکید دارد، اما عملکرد صنعت بانکرینگ ایران مطلوب نبوده است.

با توجه به اینکه صنعت بانکرینگ می‌تواند نقش بسزایی در ارتقای ارزش صنعت نفت، ارزآوری و اشتغال‌زایی کشور داشته باشد، پژوهش حاضر درصدد است الگویی برای توسعه این صنعت ارائه کند؛ بنابراین پژوهش پیش‌رو با به‌کارگیری پارادایم تفسیرگرایی، به دنبال آن است که الگویی برای توسعه صنعت بانکرینگ کشور با تأکید بر کنشگران آن فراهم آورد. با توجه به این هدف، در ادامه مقاله ابتدا در بخش ادبیات موضوع، ادبیات صنعت بانکرینگ و تحولات آن معرفی شده است، سپس پیشینه پژوهش، روش‌شناسی پژوهش و بحث و نتیجه‌گیری مطرح می‌شود.

۱. ادبیات موضوع

بانکرینگ، اصطلاحی است که برای عملیات سوخت‌رسانی به کشتی‌ها و سایر شناورها در دریا به کار می‌رود. به عبارت دیگر، بانکرینگ به مثابه پمپ بنزین دریایی برای خریدفروشی فرآورده‌های سنگین پالایشی (از جمله نفت کوره و نفت گاز) جهت تأمین سوخت کشتی‌هاست. ضمن اینکه امروزه فعالیت بانکرینگ به یک صنعت تبدیل شده است؛ زیرا مجموعه‌ای از عملیات نفتی (ذخیره‌سازی مواد، انتقال و بارگیری در خشکی) و عملیات دریایی (حمل مواد نفتی، تحویل به کشتی‌های عبوری) و در کنار آن ارائه خدمات جانبی گسترده همچون تأمین آب و آذوقه، ارائه خدمات فنی و مهندسی، پزشکی و

حضرتی (۱۳۹۶) تحلیلی از چگونگی توسعه خدمات سوخت‌رسانی به کشتی‌ها در بندر چابهار انجام داد. نتایج حاصل از این بررسی نشان می‌دهد جهت گسترش سوخت‌رسانی در چابهار برای کسب سهم عمده، مطابق امکانات قابل توجه موجود، می‌بایست ضمن تخصیص نفت کوره تولیدی به شرکت‌های سوخت‌رسان و بهره‌برداری از موقعیت جغرافیایی ممتاز و افزایش قدرت دریایی ایران، امنیت سرمایه‌گذاری خارجی را با توجه به سرمایه‌بربودن این خدمت دریایی تأمین شود. ضمن اینکه تعامل بین نهادهای متولی و واگذاری مسئولیت اجرای سوخت‌رسانی به کشتی‌ها، به بخش خصوصی، شرایط رشد اقتصادی و مدیریتی در سطح بین‌المللی برای شرکت‌های سوخت‌رسان و سرمایه‌گذاران را ایجاد می‌کند.

بی‌طرفان (۱۳۹۴) نیز در پژوهشی به مطالعه و تحلیل رقابتی صنعت بانکرینگ در منطقه خلیج فارس پرداخت. نتایج حاصل از این بررسی نشانگر آن است که جهت توسعه این صنعت و حضور در مقیاس رقابتی بالا، می‌بایست سرمایه‌گذاری‌های لازم برای ایجاد شایستگی‌ها با رویکردی یکپارچه و در مقیاس متناسب، جهت تحقق صرفه‌جویی‌های حاصل از مقیاس و حاصل از وسعت و با تحقق مزیت‌های لازم رقابتی صورت پذیرد؛ در غیر این صورت رقابت با رقیبی چون فجیره که توانسته از مزیت‌های ترکیبی مقیاس به‌خوبی بهره‌گیرد، کمی دور از ذهن می‌نماید.

با توجه به پیشینه اشاره شده و همچنین استناد به تحقیقات (مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، ۱۳۹۷)، (عبداللهی و بهرام‌شاهی، ۱۳۹۵) و (نصیری، ۱۳۹۲)، مشکلات و چالش‌ها و همچنین ظرفیت‌های صنعت بانکرینگ کشور

میان شرکت‌های کشتی‌رانی، به عوامل موفقیت بانکرینگ در تایوان پرداختند. نتایج آنان نشان داد موقعیت که حاکی از مجاورت با بازارهای مقصد نهایی و دسترسی به خطوط فرعی بنادر دیگر است، هزینه خدمات، امنیت، مدیریت ارتباط با مشتری و ویژگی‌های فیزیکی بندر (به‌خصوص امکانات و تجهیزات اتصالاتی)، به عنوان عوامل منتخب برای انتخاب بندر مورد توجه قرار گرفتند (Lirn, 2004: 72). ضمن اینکه همین پژوهشگران در تحقیقی دیگر این موضوع را در شرق آسیا مورد مطالعه قرار دادند و نتیجه گرفتند عواملی همچون هزینه‌های هندلینگ کالا، مجاورت با مسیر اصلی کشتی‌رانی، نزدیکی به مناطق داخلی کشور، موقعیت زیرساخت‌های اساسی و وجود مسیر فرعی به خطوط شبکه‌ای از عوامل مهم توسعه این بنادر است (Lirn, et al, 2003: 332).

پژوهشگران دیگری مطالعه‌ای روی عوامل مورد انتخاب آژانس‌ها و شرکت‌های کشتی‌رانی شرق آسیا انجام دادند و به این نتیجه رسیدند که نزدیکی به مناطق داخلی کشور، بازدهی هندلینگ کرایه بار، صرفه‌جویی هزینه، عمق بندر، مسیر فرعی و دسترسی به مسیر حمل‌ونقل، زمان انتظار، موقعیت، هزینه‌های بندر، تعداد اسکله و ظرفیت آژانس‌های کشتی‌رانی، می‌توانند در انتخاب بندر نقش پررنگ‌تری را ایفا کنند (Tai & Hui-Huang, 2005: 709).

اسفندیاری (۱۳۹۶) در پایان‌نامه خود، به تدوین استراتژی‌های بازاریابی بین‌بنگامی برای شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی ایران در صنعت بانکرینگ پرداخت. معتمد اکتسابی (۱۳۸۹) نیز در پژوهشی به برنامه‌ریزی استراتژیک توسعه بازاریابی طرح ملی بانکرینگ در شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی ایران پرداخت.

جدول ۱. مشکلات و چالش‌ها / ظرفیت‌های صنعت بانکرینگ کشور

مشکلات و چالش‌ها	ظرفیت‌ها
ساختار دولتی صنعت بانکرینگ کشور	وجود اسناد بالادستی پشتیبانی‌کننده در این زمینه
کافی نبودن زیرساخت‌های موجود برای توسعه صنعت بانکرینگ	موقعیت ژئوپلیتیک ممتاز
دید نه چندان مناسب برخی از نهادهای دولتی به رشد صنعت بانکرینگ	برخورداری از مرز آبی وسیع
فقدان عملکرد زنجیره‌ای شرکت‌های بانکرینگ ایرانی	بهترین عمق برای لنگرانداختن کشتی‌ها
رقبای بالقوه در منطقه و پیشسازی رقبای موجود	برخورداری از ظرفیت بالای پالایشی کشور
الزامات مطرح‌شده در کنوانسیون مارپل مینی بر مباحث زیست‌محیطی	وضعیت اشتغال و امنیت در بنادر ایران
وضع تحریم‌های بین‌المللی علیه ایران	مناطق بالقوه توسعه و قطب‌های بانکرینگ در ایران

چگونه تحلیل می‌کنید؟»، «گام‌های اصلی توسعه را چه می‌دانید؟». سپس در طی مصاحبه، سؤالات دیگری در ذهن مصاحبه‌گر ایجاد می‌شد که از مصاحبه‌شونده پرسیده می‌شد.

جامعه آماری این پژوهش دربرگیرنده کلیه مدیران، کارکنان دانشی فعال و بازنشستگان خبره در صنعت بانکرینگ کشور ایران است. نمونه‌گیری به صورت هدفمند و به وسیله مصاحبه عمیق و نیمه‌ساختاریافته از ۱۶ نفر در جامعه پژوهش صورت گرفته است. نمونه‌گیری هدفمند که نمونه‌گیری غیراحتمالی، هدف‌دار یا کیفی نیز نامیده می‌شود، به معنای انتخاب هدف‌دار واحدهای پژوهش برای کسب دانش یا اطلاعات است. این نوع نمونه‌گیری به دنبال ایجاد قوانین ثابت و تغییرناپذیر و یا تعمیم نتایج نیست، بلکه سعی در شناخت بهتر هر پدیده در زمینه خاص دارد (Straus & Corbin, 2008: 351).

گفتنی است تعداد مناسب نمونه برای پژوهش کیفی به نوع سؤال پژوهش، نوع روش کیفی به کار گرفته‌شده در مطالعه، منابع مادی، زمان و تعداد پژوهشگران درگیر در پژوهش بستگی دارد.

در جدول شماره ۱ جمع‌بندی شده است. کمتر پژوهشی با رویکرد تفسیرگرایی به ارائه الگوی توسعه و راهکارهای پیشنهادی علمی جامع در صنعت بانکرینگ پرداخته است که این موضوع، اهمیت پژوهش حاضر را روشن می‌کند.

۲. روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر به لحاظ هدف، کاربردی با جهت‌گیری اکتشافی و از نوع مطالعات کیفی است. اطلاعات با روش مطالعه کتابخانه‌ای و پس از آن، مصاحبه‌های عمیق و نیمه‌ساختاریافته با خبرگان در صنعت بانکرینگ کشور، گردآوری شد. به عبارت دیگر، مشکلات و چالش‌ها و همچنین ظرفیت‌های صنعت از مطالعات کتابخانه‌ای به دست آمد و سپس به کمک ابزار مصاحبه، مورد بررسی، تحلیل و پرسش قرار گرفت.

سؤالات اصلی شروع‌کننده مصاحبه به این شرح بود: «مشکلات و چالش‌های صنعت بانکرینگ ایران چیست؟»، «ظرفیت‌های این صنعت چیست؟»، «چه نهاد یا سازمان‌هایی در توسعه بانکرینگ نقش دارند؟»، «وظیفه یا عملکرد کنشگران این عرصه را

برخی از روش‌های کیفی، به چارچوبی نظری - که از قبل وجود داشته باشد - وابسته نیست، و از آن می‌توان در چارچوب‌های نظری متفاوت و برای امور مختلف، استفاده کرد. همچنین، تحلیل مضمون، روشی است که هم برای بیان واقعیت و هم برای تبیین آن به کار می‌رود. به طور کلی هیچ راه منحصر به فردی برای شروع مطالعه در مورد تحلیل مضمون وجود ندارد، اما می‌توان گفت این روش، فراگردی بازگشتی است که در آن حرکت رفت و برگشتی در بین مراحل مختلف وجود دارد (عابدی جعفری و همکاران، ۱۳۹۰: ۱۷۰).

لازم به توضیح است به منظور اطمینان از روایی و پایایی پژوهش یا به عبارتی دقیق بودن یافته‌ها از منظر پژوهشگر و خوانندگان گزارش، اقدامات زیر انجام شد:

- تطبیق توسط اعضا: فرایند تحلیل داده‌ها، مدل نهایی، گزارش نهایی از سوی مصاحبه‌شوندگان و مشارکت کنندگان در تحقیق، مورد بررسی و بازبینی و تأیید قرار گرفت.

- بررسی همکار: دو نفر از استادان محترم در حوزه مدیریت راهبردی و سه نفر از مدیران باتجربه این صنعت به بررسی یافته‌ها، کدها، مفاهیم و مدل نهایی پرداخته و پس از اعمال اظهارات کارشناسانه ایشان، مدل نهایی مورد تأیید قرار گرفت.

- مشارکتی بودن پژوهش: به طور هم‌زمان از مصاحبه‌شوندگان و استادان و کارشناسان صنعت درخواست می‌شد که در فرایند تحلیل و تفسیر داده‌ها، محققان را یاری رسانند و از کمک‌های ارزشمند ایشان بهره گرفته شد.

- پایایی پژوهش از طریق تهیه و به‌کارگیری چارچوبی مدون و باثبات به منظور بررسی و تحلیل

قاعده محض یا راهنمایی خاص برای حجم نمونه وجود ندارد، نمونه‌گیری کیفی به طور کلی شامل واحدهای کوچک در مطالعه‌ای عمیق است. اما طبق بیشتر پژوهش‌ها، استفاده از روش اشباع داده در پژوهش‌های کیفی به عنوان استاندارد طلایی پایان نمونه‌گیری در نظر گرفته می‌شود. بنابراین حجم نمونه بر مبنای اصل اشباع نظری تعیین شد و پس از مصاحبه با ۱۶ نفر، به دلیل تکراری شدن داده‌ها، مصاحبه‌ها ادامه داده نشد.

از ۱۶ فرد دانشی مورد مطالعه، چهار نفر مدیران عامل چند شرکت برتر صنعت بانکرینگ کشور، چهار نفر از مدیران کلیدی و چهار نفر کارکنان دانشی مرتبط با استراتژی این شرکت‌ها بودند و چهار نفر دیگر نیز از کارشناسان سازمان بنادر و دریانوردی ایران، شرکت ملی نفت ایران و انجمن صنعت بانکرینگ ایران بودند.

برای تحلیل داده‌ها از تحلیل مضمون بهره گرفته شده است. تحلیل مضمون، نخستین روش تحلیل کیفی است که محققان باید فرا بگیرند؛ زیرا این روش، مهارت‌های اصلی را که برای اجرای بسیاری از روش‌های دیگر تحلیل کیفی لازم است، فراهم می‌آورد (Clarke & Braun, 2006: 521). تحلیل مضمون روشی برای تعیین، تحلیل و بیان الگوهای (تم‌ها) موجود درون داده‌هاست که داده‌ها را سازمان‌دهی و در قالب جزئیات توصیف می‌کند و حتی می‌تواند از این فراتر رفته و جنبه‌های مختلف موضوع پژوهش را نیز تفسیر کند (42 Thomas, 2003). به عبارت دیگر، روش تحلیل مضمون، فرایندی برای تحلیل داده‌های متنی است و داده‌های پراکنده متنوع را به داده‌هایی غنی و تفصیلی تبدیل می‌کند (Clarke & Braun, 2006: 621). بنابراین، تحلیل مضمون، بر خلاف

۳. یافته‌های پژوهش

پس از گردآوری و بررسی داده‌های مورد نیاز، باید آن‌ها را به صورت واحدهای معنایی و کدهای مشخص دسته‌بندی کرد که در این پژوهش برای مرحله تجزیه و تحلیل و همچنین ارائه یافته‌های نهایی، از روش کدگذاری و مقوله‌بندی سه‌گانه بهره گرفته شده است. به عبارت دیگر برای تحلیل داده‌ها سه گام اصلی کدگذاری باز شامل شناسایی شواهد، شناسایی

و نمونه‌گیری هدفمند در منابع، پس از تأیید استادان و صاحب‌نظران رشته مدیریت راهبردی و روش تحقیق و اطمینان از کارایی آن در پوشش اهداف پژوهش مدنظر قرار گرفت. تجربه محقق، درگیری حدود ۹ ماهه با زمینه و بازنگری ناظرین جهت پیاده‌کردن و کدگذاری صحیح مباحث، به این روند کمک بسیاری کرد.

جدول ۲. نمونه‌ای از کدگذاری اولیه بخشی از مصاحبه نمونه ۱

نشانهگر	گزاره‌های کلامی	شناسایی شواهد
A1	صنعت بانکرینگ، صنعتی زیرساختی با حاشیه سود پایین است و از همین رو به سرمایه‌گذاری سنگین نیاز دارد	نیاز به سرمایه‌گذاری
A2	تغییر در قیمت‌ها از سوی شرکت ملی پخش و پالایش و امور بین‌الملل شرکت ملی نفت، از دیگر مشکلات این حوزه است	مشکلات مربوط به مکانیسم فروش اعتباری
A3	با سازمان‌ها و ارگان‌های ذی‌ربط در امر بانکرینگ جلسات مختلفی را داشته‌ایم که خوشبختانه این مسئله منجر به این شد که اهداف محقق نشده برنامه پنجم در برنامه ششم توسعه تکرار شد. به این ترتیب در بند ب ماده ۵۹ قانون برنامه ششم توسعه موضوع بانکرینگ و خدمات جانبی آن تکرار و مفصل‌تر از قبل آمده است	دید نه چندان مناسب برخی از نهادهای دولتی
A4	ظرفیت کانتینری بنادر کشور نیز در مقایسه با بنادر کشورهای رقیب نسبتاً پایین است و برخی کاستی‌های موجود در بنادر موجب می‌شود که فرایند تخلیه بار سرعت کافی نداشته باشد	کافی نبودن زیرساخت‌های موجود
A5	ضمناً ضروری است با توجه به وجود برخی شائبه‌ها مبنی بر فسادخیز بودن حوزه بانکرینگ، سازوکار مناسب نظارت و کنترلی برای آن در نظر گرفته شود	وجود نظام‌های کنترلی
A6	یکی دیگر از مزیت‌های رقابتی رقیبای ایران، عرضه مستمر و با برنامه سوخت است. در حالی که متأسفانه در کشور ما، با توجه به این که در فصول سرد سال، شاهد مصرف بالای نفت کوره توسط نیروگاه‌ها و برخی صنایع هستیم، عرضه سوخت به شرکت‌های بانکرینگ به‌خوبی صورت نمی‌گیرد	ضعف عرضه سوخت نفت کوره داخلی در تمام فصول سال
A7	یکی از چالش‌های اصلی توسعه صنعت بانکرینگ ایران، ساختار دولتی آن و سازوکارهای پیچیده هماهنگی میان سازمان‌های مختلف است	ساختار دولتی صنعت بانکرینگ
A8	متأسفانه در حال حاضر امکان دسترسی شرکت‌های ایرانی به بازارهای پولی بین‌المللی منطقه برای تأمین مالی نیازهای سرمایه‌گذاری در بخش‌های زیرساختی صنعت بانکرینگ، با مشکلاتی روبه‌رو است	نیاز به حمایت مالی توسط بانک‌ها

جدول ۳. عوامل و کنشگران مؤثر در توسعه صنعت بانکرینگ کشور

مؤلفه‌ها	مقوله	مؤلفه‌ها	مقوله
مجلس شورای اسلامی	کنشگران	سرمایه‌گذاری	گام‌های اصلی توسعه
نهادهای دولتی		ارائه تسهیلات حمایتی	
نهادهای حاکمیتی		عملیات مناسب بانکرینگ و خدمات جانبی	
بخش خصوصی		اقدامات نظارتی و کنترلی شایسته	

مفاهیم و آشکار کردن مقوله‌ها برداشته شده است.

۳-۲. گام دوم: شناسایی مفاهیم یا مؤلفه‌ها

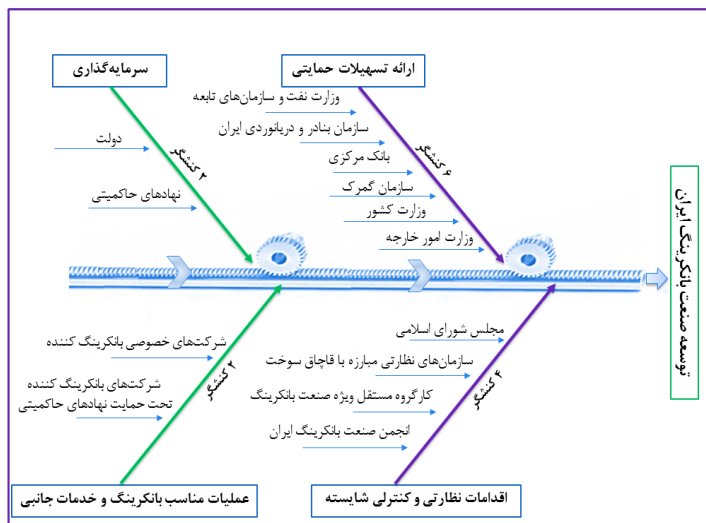
در گام بعد به منظور کدگذاری ثانویه، موارد مشابه دسته‌بندی شده و با حذف موارد تکراری، شاخص‌های مرتبط با موضوع شناسایی شد که نتیجه این گام، حاصل شدن هفت مؤلفه بود.

۳-۱. گام اول: شناسایی و استخراج شواهد

در نخستین گام تحلیل، کدگذاری اولیه یا همان شناسایی شواهد از متون مصاحبه‌ها، به تفکیک انجام شد و به عبارتی کدهای مفهومی یا شاخص‌ها استخراج شدند. کدها، ویژگی داده‌ها را معرفی می‌کنند که به نظر تحلیلگر جالب می‌رسد. در جدول شماره ۲، نمونه‌ای از کدهای مفهومی مستخرج از یکی از مصاحبه‌ها ارائه شده است.

۳-۳. گام سوم: شناسایی مقوله‌ها

برای شناسایی مقوله‌ها، ترکیب‌های لازم بین مفاهیم توأم با معنابخشی به عمل آمد و با این روش مقوله‌های

تصویر ۱. مدل توسعه صنعت بانکرینگ ایران (ایفای نقش کنشگران تأثیرگذار در چهار حوزه عمده توسعه)

نفت و گاز، یکی از راه‌حل‌های توسعه کشور است؛ نیاز به سرمایه‌گذاری در این بخش به شدت احساس می‌شود (ملکی، ۱۳۹۸: ۱۵). ضمن اینکه طبق مصاحبه‌های صورت گرفته مشخص شد که سود هر شرکت خصوصی بانکرینگ‌کننده ایرانی به ازای فروش هر تن سوخت، حدود پنج دلار است. قیمت هر تن سوخت بانکرینگ‌شده حدود ۵۰۰ دلار است و با این حساب، سود هر شرکت به ازای فروش هر تن سوخت، حدود یک درصد قیمت آن است؛ بنابراین می‌توان به استناد گزارش‌ها اعلام کرد که صنعت بانکرینگ، صنعتی زیرساختی با حاشیه سود پایین است و از همین رو نیز، به سرمایه‌گذاری سنگین، تأمین زیرساخت و برنامه‌های حمایتی دولت و نهادهای حاکمیتی نیاز دارد.

نهادهای حاکمیتی همچون سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ستاد کل نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران، ستاد اجرایی فرمان امام، بنیاد مستضعفان و غیره می‌توانند به صورت تشکیل کنسرسیومی به سرمایه‌گذاری در حوزه بانکرینگ بپردازند. همان‌طور که اشاره شد در کنار فروش سوخت، بحث ارائه خدمات جانبی جذابیت بسیار بالایی برای درآمدزایی و بازگشت سرمایه دارد.

۳-۵. ارائه تسهیلات حمایتی

این بخش اشاره به وظایف نهادهای دولتی تأثیرگذار در توسعه صنعت بانکرینگ دارد که نیاز است در تعامل و هماهنگی با هم، به وظایف خود عمل کنند. وزارت نفت و سازمان‌های تابعه، سازمان بندر و دریانوردی ایران، بانک مرکزی و سازمان گمرک، چهار کنشگر اصلی این حوزه هستند و در کنار آن‌ها، وزارت کشور و همچنین وزارت امور خارجه حضور دارند.

مرتبط با موضوع شناسایی و مطرح شد. به عبارتی، به وسیله تعریف و بازیابی کردن، ماهیت آن چیزی که یک مقوله در مورد آن بحث می‌کند، مشخص و تعیین شد که هر مقوله اصلی کدام جنبه از داده‌ها را در خود دارد. در این مرحله پس از رفت و برگشت در میان مؤلفه‌ها و کمک‌گیری از ادبیات موضوع، دو مقوله گام‌های اصلی توسعه و کنشگران حاصل شد.

در نهایت با توجه به گام‌های پیش‌گفته و پس از مشورت چندگانه با خبرگان پیرامون یافته‌های حاصل از مراحل قبل، نتایج در قالب هشت مؤلفه و دو مقوله شناسایی و دسته‌بندی شد که در جدول شماره ۳ ارائه شده است.

با توجه به مراحل سه‌گانه مورد اشاره و همچنین دیگر نتایج آن مبتنی بر مشخص شدن دقیق‌تر بازیگران این حوزه، نمودار استخوان ماهی طراحی شد. در واقع، اگر بخواهیم به طور تفصیلی و از نگاه فرایندی به مدل بنگریم، می‌توان آن را به صورت تصویر شماره ۱ که ترکیبی از گام‌های اصلی توسعه و کنشگران این عرصه است، مطرح کرد. در این شکل مشخص شده است که کنشگران هر گام اصلی توسعه، چه بازیگرانی هستند.

به طور کلی، چهار گام اصلی به ترتیب اهمیت و ترتیب زمانی عبارت‌اند از: سرمایه‌گذاری، ارائه تسهیلات حمایتی، عملیات مناسب بانکرینگ و خدمات جانبی و همچنین اقدامات نظارتی و کنترلی شایسته که هر کدام کنشگران خاصی داشته و دارای روابط متناظرند که در اینجا و در ادامه به آن‌ها اشاره می‌شود.

۳-۴. سرمایه‌گذاری

با توجه به اینکه توجه جدی و عمیق به بخش

۳-۶. عملیات مناسب بانکرینگ و خدمات جانبی

این حوزه به شرکت‌های کوچک خصوصی و یا شرکت‌های بانکرینگ‌کننده تحت حمایت نهادهای حاکمیتی و فعالیت‌های عملیاتی آن‌ها اشاره دارد.

۳-۷. اقدامات نظارتی و کنترلی شایسته

ضروری است با توجه به وجود برخی شائبه‌ها مبنی بر فسادخیزی‌بودن حوزه بانکرینگ، سازوکار مناسب نظارت و کنترلی برای آن در نظر گرفته شود. مجلس شورای اسلامی، سازمان‌های نظارتی مبارزه با قاچاق سوخت، کارگروه مستقل ویژه صنعت بانکرینگ و انجمن صنعت بانکرینگ ایران،

چهار کنشگر این حوزه هستند.

۴. بحث و نتیجه‌گیری

در این پژوهش، با به‌کارگیری پارادایم تفسیر‌گرایی، الگویی برای توسعه صنعت بانکرینگ کشور با تأکید بر کنشگران ارائه شد. تصویر شماره ۱ نشان‌دهنده ایفای نقش کنشگران تأثیرگذار در چهار گام اصلی توسعه صنعت بانکرینگ ایران یعنی سرمایه‌گذاری، ارائه تسهیلات حمایتی، عملیات مناسب بانکرینگ و خدمات جانبی و همچنین اقدامات نظارتی و کنترلی شایسته است. ضمن اینکه این موضوع در پژوهشی (ناظمی و همکاران، ۱۳۹۶: ۱۲۵) نیز مورد تأکید

تصویر ۲. مدل توسعه صنعت بانکرینگ ایران (راهکارهای پیشنهادی متناظر با هر کنشگر)

نیازمند هماهنگی و همکاری میان وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های مرتبط با صنعت بانکرینگ است. از این رو برای تسریع در انجام پروژه‌های بانکرینگ و تشویق سرمایه‌گذاران به فعالیت در این صنعت باید همکاری و هماهنگی زیادی میان دستگاه‌های مرتبط با این صنعت فراهم باشد؛ بنابراین با توجه به مدل توسعه صنعت بانکرینگ کشور، وظایف نهادهای مرتبط با توسعه بانکرینگ در ادامه تشریح می‌شود. امید است که با توجه به مدل پیشنهادی و پیشنهادهای مطرح‌شده، شاهد کاهش مشکلات صنعت بانکرینگ کشور و ارتقای روزافزون آن باشیم.

۴-۱. شرکت ملی نفت ایران^۴

برخی راهکارهای رونق صنعت بانکرینگ که عمدتاً مرتبط با وزارت نفت است، عبارت‌اند از: اصلاح قوانین اجرایی و تعریف شفاف جایگاه اجرایی صنعت بانکرینگ (به‌ویژه شیوه‌نامه طرح جامع خدمات سوخت‌رسانی به کشتی‌ها)؛ توجه بیشتر به نحوه تأیید صلاحیت‌ها و صدور پروانه عملیات بانکر و همچنین تغییر نگرش مثبت سازمان‌های تابعه مبنی بر پذیرش جایگاه صنعت بانکرینگ که باید به استناد قوانین و برنامه‌های بالادستی، به توسعه آن کمک کرد.

در ارتباط با تغییر نگرش باید گفت که لازم است تفکر، چارچوب‌ها و معادلات فکری مسئولین مربوطه تغییر کند و برای بانکرینگ، نسبت به صادرات نفت کوره توسط شرکت ملی نفت، اولویت اجرایی قائل شوند و به جای اینکه بخش خصوصی را رقیب خود بدانند، نگرش شراکت و همکاری متقابل را سرلوحه قرار دهند. به عبارت دیگر، شاید بتوان

۴. سازمان متولی در وزارت نفت، از شرکت ملی پخش فراورده‌های نفتی به امور بین‌الملل شرکت ملی نفت ایران تغییر یافته است که در اینجا شرکت ملی نفت ایران مخاطب است.

بوده و نتایج آنان نیز نشان می‌دهد که شناخت بازیگران فعال و استفاده از ظرفیت تمام بازیگران حوزه نفت غیرقابل انکار است.

نتایج پژوهش با پژوهش‌های دیگر (مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، ۱۳۹۷)، (اسفندیاری و اسفیدانی، ۱۳۹۶)، (عبدللهی و بهرامشاهی، ۱۳۹۵)، (آذر و همکاران، ۱۳۹۴) و (نصیری، ۱۳۹۲) هم‌راستا است. همچنین از منظر راهکارهای پیشنهادی متناظر با هر کنشگر، می‌توان مدل توسعه را در دو قالب پیشنهادهای سیاستی و پیشنهادهای عملیاتی در چارچوب تصویر شماره ۲ مطرح کرد. ارکان اصلی این مدل، در قالب دو رکن پیشنهادهای سیاستی (مرکزی) و پیشنهادهای عملیاتی (پیرامونی) مطرح شده است.

پیشنهاد‌های سیاستی به صورت کلان، مجلس شورای اسلامی، دولت و برخی موارد سیاستی دیگر را طرح می‌کند. پیشنهادهای عملیاتی نیز بر حسب هفت بخش، مطرح شده که عبارت‌اند از: وزارت نفت و سازمان‌های تابعه، سازمان بنادر و دریانوردی ایران، بانک مرکزی، سازمان گمرک، شرکت‌های خصوصی بانکرینگ‌کننده، انجمن صنعت بانکرینگ ایران و کارگروه مستقل ویژه صنعت بانکرینگ. آمادگی همکاری و هماهنگی‌های لازم دستگاه‌های دیگر همچون مجلس شورای اسلامی، بانک مرکزی، وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی، وزارت امور خارجه، وزارت کشور و غیره نیز می‌تواند تسهیلگر این توسعه باشد، اما چهار بخش دولتی معرفی شده یعنی شرکت ملی نفت ایران، سازمان بنادر و دریانوردی ایران، بانک مرکزی و سازمان گمرک، مهم‌ترین دستگاه‌های دولتی مرتبط با صنعت بانکرینگ هستند.

همان‌طور که اشاره شد توسعه صنعت بانکرینگ

هر چند باید گفت کاهش سولفور در سوخت (نفت کوره) عمدتاً مرتبط با وزارت نفت است و آن هم مستلزم تصویب مجلس شورای اسلامی و ابلاغ به دولت است تا شرکت نفت الزاماً آن را اجرا کند.

اجرای این پروژه برای وزارت نفت هزینه‌هایی به همراه دارد، ولی یک طرح ملی است و فواید اقتصادی و سیاسی بی‌شماری را برای کشور به همراه دارد. همچنین آنجایی که شرکت نفت برای اعمال تغییرات در محتوای محصول نهایی خود نیازمند برنامه‌ریزی و خرید قطعات و مواد شیمیایی جانبی است، اجرای این مهم نیازمند صرف زمان و هزینه است. ممکن است برخی از وسایل جانبی مشمول تحریم آمریکا باشد و به‌موقع و با قیمت مناسب حاصل نشود. از این رو، نیازمند حرکت جهادی در مجموعه مدیریت شرکت نفت هستیم.

۴-۲. سازمان بندار و دریانوردی ایران

وزارت راه و شهرسازی عمدتاً در قالب سازمان بندار و دریانوردی ایران در خصوص زیرساخت‌ها، تعرفه و عوارض بندری تأثیرگذار است. همچنین به نظر می‌رسد کمبود زیرساخت‌های لازم به‌ویژه انبار ذخیره‌سازی، تأسیسات نگهداشت و تأسیسات بارگیری و همچنین کاهش بوروکراسی اداری و بالا بردن توان سرمایه‌گذاران با بسته‌های تشویقی از دیگر موارد مرتبط با این نهاد است.

۴-۳. بانک مرکزی

با عنایت به استمرار و تشدید تحریم‌های بین‌المللی، سیستم بانکی باید تمهیداتی را فراهم کند تا سازوکار تبادلات بانکی و پوشش بیمه برای دوزدن تحریم‌ها، همراه با سیستم‌های پشتیبانی بانکی برای فروش اعتباری جهت انجام فعالیت سوخت‌رسانی محقق شود. با توجه به تجربیات قبلی

گفت از گلوگاه‌های اصلی مانع توسعه بانکرینگ در حوزه وزارت نفت، دید رقابت با بخش خصوصی و همچنین دید جزیره‌ای نگاه‌کردن است که وزارت نفت و سازمان‌های تابعه، فقط ساختار خودشان را مورد توجه قرار می‌دهند و فاقد دیدگاه ملی و اشتغال‌آفرینی مناسب هستند.

ممکن است مدیران ارشد وزارت نفت، دید مثبت و مساعدی داشته باشند، اما گویا ساختار، روحیه و تفکر برخی مدیران و مسئولین این حوزه، به‌ویژه مدیران میانی مرتبط، موجب سنگ‌اندازی می‌شود. ضمن اینکه نقش اصلی شرکت ملی نفت ایران که زیر نظر وزارت نفت است، تأمین سوخت شرکت‌های بخش خصوصی بانکرینگ است. قطع یا مشکلات کمبود عرضه سوخت، چرخه فعالیت شرکت‌های بخش خصوصی بانکرینگ را فلج می‌کند؛ بنابراین همان‌طور که قبلاً نیز اشاره شد، استقرار و امنیت عرضه سوخت یکی از مهم‌ترین عوامل توسعه صنعت بانکرینگ است.

به طور خلاصه مقدار مناسب عرضه سوخت، کیفیت و قیمت مناسب سوخت، زمان انتظار مناسب عرضه سوخت و قابلیت اتکای تأمین بلندمدت از جمله تمهیدات مناسب برای تأمین سوخت است.

تحویل سوخت لازم صنعت بانکرینگ از سوی شرکت ملی نفت ایران، با قیمت‌های مناسب و قابل رقابت با بندار کشورهای حاشیه خلیج فارس برای ایجاد ثبات در سوخت‌رسانی و تشویق به ایجاد سرمایه‌گذاری‌های جدید نیز از جمله مواردی است که باید مورد توجه قرار گیرد. همچنین با توجه به الزامات مطرح‌شده در کنوانسیون مارپل و اقدامات مبتنی بر کاهش سولفور موجود در نفت کوره و گازوئیل ایران، ضروری است همکاری مناسبی بین پالایشگاه‌ها و شرکت‌های خصوصی صورت گیرد.

۴-۵. شرکت های خصوصی بانکرینگ ایرانی

شرکت های خصوصی نیز نباید صرفاً به نگاه فروش سوخت (خرده فروشی) بسنده کنند و باید جهت توسعه این صنعت، الزاماتی را مورد توجه قرار دهند: ۱. الزام عملی و رعایت شرایط دریافت مجوز از سوی سازمان های مرتبط؛ ۲. توسعه برنامه های بازاریابی و امکانات تبلیغاتی؛ ۳. توجه عملی بیشتر به ارائه خدمات جانبی.

از آنجا که سوخت رسانی دریایی، ظرفیت بسیار خوبی در اختیار دیگر فعالان اقتصادی جهت بهره گیری از فرصت ارائه خدمات جانبی به کشتی های پهلو گرفته در بنادر سوخت رسان فراهم می کند، باید مورد توجه عملی قرار گیرد (اسفندیاری و اسفیدانی، ۱۳۹۶: ۲۲۵). برخی از این خدمات می تواند توسط خود شرکت های خصوصی بانکر کننده صورت گیرد و یا با حمایت سایر نهادهای مربوطه و شراکت راهبردی شرکت های خصوصی بانکر کننده با کسب و کارهای مرتبط انجام شود.

برای توسعه کسب و کارهای جانبی، حمایت دیگر نهادها نیز لازم است. در مجموع، مقدار و تنوع عرضه خدمات جانبی، کیفیت و زمان انتظار ارائه این خدمات، از جمله دیگر مواردی است که موجب استقبال کشتی ها از بنادر ایران می شود. ضمن اینکه به نظر می رسد ایجاد شهرک خدماتی بانکرینگ برای پوشش انواع خدمات جانبی از نظر افزایش سهم بازار و همچنین صرفه اقتصادی پیشنهاد مناسبی باشد. هر چند لازم است در طرح های پژوهشی دیگری، این موضوع مورد ارزیابی فنی و اقتصادی قرار گیرد.

۴-۶. تشکیل ستاد هماهنگی مدیریت بانکرینگ

همان طور که اشاره شد یکی از مشکلات عدم

کشور و راهکارهای عملیاتی برای دوزدن تحریم، تشویق کشورهای مقصد برای اعطای بیمه های تحت حمایت دولت های خود به کشتی ها و استفاده از ارزهای غیردلاری می تواند مفید باشد. به گونه ای که این پرداخت ها می تواند به ارزهای ملی یا از طریق بانک های خارجی که روابط نزدیکی با آمریکا ندارند، انجام گیرد. همچنین ممکن است اتحادیه اروپا برای حمایت از معاملات نفتی ایران، ارزهای غیردلاری را از طریق مؤسساتی نظیر بانک سرمایه گذاری اروپایی پیشنهاد کند که در صورت تحقق آن، می توان شاهد مشکلات کمتر این موضوع بود.

۴-۴. گمرک جمهوری اسلامی ایران

گمرک جمهوری اسلامی ایران تحت هیچ شرایطی به شرکتی اجازه نمی دهد سوخت و پسماندهای پالایشگاهی را تبدیل به سوخت کشتی کند، همچنان که در گذشته هم شرکت پالایش و پخش فراورده های نفتی اجازه نمی داد. پس از مدت ها بحث و تبادل نظر، وقتی سرانجام شرکت پالایش و پخش فراورده های نفتی (امور بین الملل شرکت ملی نفت) مجوز بلامانع بودن تبدیل سوخت را صادر کرد، اداره گمرک همچنان بر موضع خود پافشاری می کرد. ستاد مبارزه با قاچاق کالا نیز، قواعد خاص خود را داشت.

حال اگر شرکتی روغن سوخت هایی را که باید دفع شود جمع آوری و به سوخت شناور تبدیل کند، قاچاقچی قلمداد خواهد شد. همچنین ایران تنها کشوری است که کشتی ها برای سوخت گیری در بنادر آن، ناچار به اخذ اجازه ورود و خروج از گمرک هستند و معطلی کشتی ها نیز برای انجام کارهای گمرکی در ایران، زیاد است؛ بنابراین لازم است تا حد امکان قوانین مربوط به اختلاط فراورده های نفتی در مخازن خشکی و صدور مجوزهای لازم تسهیل شود.

چشم‌انداز خود (ارتقای جایگاه ایران به هاب منطقه‌ای صنعت بانکرینگ) و همچنین مأموریتش مبنی بر «تحقق بند ب ماده ۴۸ قانون برنامه ششم توسعه در خصوص توسعه صنعت بانکرینگ»، در راستای وظایف خود همت بیشتری گمارد. ضمن اینکه توجه عملی به وظایف انجمن، در کنار توسعه و حمایت از فعالیت‌های علمی و پژوهشی جامعه دانشگاهی می‌تواند راهگشای توسعه نظری این حوزه نیز باشد.

همچنین در پایان نیز برخی پیشنهادهای دیگر فراسازمانی و کلان توسعه قابل طرح است که در تصویر شماره ۲ به آن‌ها اشاره شده است.

محدودیت دسترسی به شرکت‌های خصوصی بانکرکننده و اطلاعات آن‌ها، یکی از محدودیت‌های این پژوهش بوده است. متأسفانه به دلیل نبود سایت اینترنتی و محدودیت مراجعه حضوری به جنوب کشور (محل استقرار عمده شرکت‌ها)، امکان اینکه اطلاعات بیشتری از بخش خصوصی به دست آید، وجود نداشته است. ضمن اینکه وجود برخی آمارهای متنوع و نبود مرجع رسمی گزارش، پیرامون مباحث مالی و سهم بازار ایران، از دیگر محدودیت‌های پژوهش بوده است. ضمن تشکر از همکاری نهادها و افراد مشارکت‌کننده، متأسفانه عدم همکاری مناسب برخی سازمان‌ها همچون شرکت ملی نفت و برخی نهادهای دیگر نیز، کمی قابل تأمل است.

پژوهشگران دیگر می‌توانند مدل پیشنهادی را با تحلیل سلسله‌مراتبی و یا معادلات ساختاری، مورد ارزیابی و آزمون قرار دهند. همچنین پیشنهاد می‌شود با توجه به اهمیت موضوع قیمت‌گذاری منطقی فروش سوخت به شرکت‌های خصوصی، پژوهش‌هایی در

پیشنهاد تشکیل ستاد هماهنگی، مخالفانی نیز دارد که به نظر می‌رسد نیاز است در پژوهشی مستقل، مورد بررسی دقیق‌تری قرار گیرد.

توسعه صنعت بانکرینگ کشور، مشکلات مربوط به همکاری و هماهنگی‌های لازم در دستگاه‌های مرتبط بوده است. به نحوی که ممکن است با تغییر مسئولین یک بخش، نحوه تعامل و همکاری‌ها تغییر کرده و یا بخش دولتی مورد نظر، خود را ملزم به همکاری نداند؛ بنابراین به نظر می‌رسد به استناد صحبت کارشناسان، برای اینکه صنعت بانکرینگ توسعه بیشتری یابد، باید سیستمی را طراحی کرد و کمیته یا کارگروهی با حضور بالاترین مقامات کشور و تمامی ذی‌نفعان این صنعت تشکیل داد، تا از این راه بستر پیشرفت آماده و هماهنگی فرابخشی بین دستگاه‌های متولی انجام شود و با پیگیری کردن، فرصت‌ها جنبه عملی پیدا کنند. به نظر می‌رسد می‌توان مسئولیت تشکیل و پیگیری این ستاد را به عهده سازمان بنادر و یا انجمن صنعت بانکرینگ ایران گذاشت.

به عنوان یک پیشنهاد که البته نیاز به بررسی دقیق‌تر نیز دارد، این کارگروه مستقل ویژه این صنعت می‌تواند به ریاست معاون اول ریاست جمهوری و با حضور نمایندگان مجلس استان‌های جنوبی و ساحلی، وزیر راه و شهرسازی، وزیر نفت، مدیرعامل سازمان بنادر و دریانوردی، مدیرعامل شرکت ملی نفت، نماینده بخش خصوصی و غیره تشکیل شود و بر نحوه عملکرد این صنعت و گزارش سالیانه آن نظارت داشته باشند.^۵ همچنین در صورت عدم تشکیل این ستاد، می‌توان از پتانسیل شورای عالی صنایع دریایی و یا ستادهای دیگر نیز برای هماهنگی کمک گرفت.

۴-۷. ارتقای برنامه‌های توسعه علمی و عملی انجمن صنعت بانکرینگ ایران

انجمن صنعت بانکرینگ ایران نیز باید با توجه به

۵. داوودعلی عبدالهی (۱۳۹۷)، «فلج‌شدن صنعت بانکرینگ ایران در صورت عدم اقدامات عملی»، مارین نیوز، تاریخ ۱۳۹۷/۲/۵.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش

به منظور رعایت اصول اخلاقی، ابتدا مشارکت کنندگان از اهداف و اهمیت پژوهش آگاه شدند و با رضایت آن‌ها جهت ضبط صدا، به آن‌ها اطمینان داده شد که تمام مشخصات آن‌ها، محرمانه باقی خواهد ماند. همچنین حق انصراف در تمام فرایند پژوهش به آن‌ها داده شد.

حامی مالی

این مقاله مستخرج از طرح پژوهشی «ارائه الگوی توسعه صنعت بانکرینگ کشور» به سفارش مرکز پژوهشی آراست.

مشارکت نویسندگان

مفهوم‌سازی، روش‌شناسی، اعتبارسنجی و تحلیل: امیرحسین طیبی ابوالحسنی و وحید خاشعی؛ تحقیق و بررسی، منابع، نگارش، ویراستاری و نهایی‌سازی نوشته: امیرحسین طیبی ابوالحسنی؛ مدیریت پروژه: امیرحسین طیبی ابوالحسنی و وحید خاشعی و رنامخواستی.

تعارض منافع

بنابر اظهار نویسندگان این مقاله تعارض منافع ندارد.

تشکر و قدردانی

لازم است از حمایت‌های مادی و معنوی مرکز پژوهشی آرا و همچنین هسته پژوهشی برنامه‌ریزی استراتژیک دانشگاه علامه طباطبائی تهران تشکر کنیم.

زمینه‌شناسایی و تدوین استراتژی‌های قیمت‌گذاری مناسب انجام شود. ضمن اینکه پیشنهاد می‌شود پژوهش حاضر در تدوین الگوی توسعه سایر فرآورده‌های صادراتی نفتی و یا دیگر صنایع وابسته به این حوزه نیز مورد توجه قرار گیرد.

همچنین پیشنهاد می‌شود در پژوهشی مستقل، امکان‌سنجی یا طرح کسب‌وکار مناسبی از موضوع برای ورود نهادهای حاکمیتی کشور به صنعت بانکرینگ کشور تهیه و تدوین شود. از آنجا که برخی از خدمات جانبی می‌تواند توسط خود شرکت‌های خصوصی بانکرکننده صورت گیرد و یا با حمایت سایر نهادهای مربوطه و شراکت راهبردی شرکت‌های خصوصی بانکرکننده با کسب‌وکارهای مرتبط انجام شود، برای توسعه کسب‌وکارهای جانبی، حمایت دیگر نهادها نیز لازم است.

به نظر می‌رسد ایجاد «شهرک خدماتی بانکرینگ» برای پوشش انواع خدمات جانبی از نظر افزایش سهم بازار و همچنین صرفه اقتصادی پیشنهاد مناسبی باشد؛ بنابراین لازم است در طرح‌های پژوهشی دیگری، این موضوع مورد ارزیابی فنی و اقتصادی قرار گیرد. همچنین با توجه به انجام عملیات بانکرینگ در مناطق ویژه و گاه مناطق محروم، اعمال معافیت‌های مالیاتی و غیره برای فعالیت بانکرینگ و تأمین آذوقه، ملزومات، لوازم و خدمات مورد نیاز کشتی‌ها می‌تواند مفید باشد. بدیهی است اصل بر این است که این‌گونه اقلام صرفاً در کشتی مصرف شود و امکان نظارت کافی از سوی مقامات گمرکی امکان‌پذیر باشد. به نظر می‌رسد ایجاد «منطقه آزاد سوخت‌رسانی» نیز قابل تأمل باشد؛ بنابراین لازم است در طرح‌های پژوهشی دیگری، این موضوع مورد ارزیابی فنی و اقتصادی قرار گیرد.

منابع فارسی

حضرتی، حسین. ۱۳۹۶. تحلیل چگونگی توسعه خدمات سوخت‌رسانی به کشتی‌ها در بندر چابهار. پایان‌نامه مقطع کارشناسی ارشد. دانشگاه تربیت مدرس.

رعنایی کردشولی، حبیب‌الله و سید مسلم علوی. ۱۳۹۸. «تحول سازمانی در صنعت نفت ایران: الگوی پیشنهادی برای ایجاد سازمان‌های دانش‌بنیان». سیاست‌های راهبردی و کلان. سال ۷. شماره ۲۵. صص. ۲۰-۲.

رنجبر، سارا و فاطمه حاجی حسینی زنجانی. ۱۳۹۵. نگاهی به تجارت دریابرد جهانی و تحولات صنعت حمل‌ونقل کانتینری: وضعیت بازار در ۵ سال آینده. هجدهمین همایش صنایع دریایی (۲۲-۲۱ مهر). کیش، ایران.

ساکت، محمدجواد و محمدصادق کریمی. ۱۳۹۷. «بررسی موانع کاهش مصرف سوخت در بخش حمل‌ونقل خودروهایی سبک ایران». مطالعات راهبردی سیاست‌گذاری عمومی. سال ۸. شماره ۲۷. صص. ۶۷-۸۸.

شادبوند، قادر. ۱۳۹۴. «رابطه دولت و نفت - پیشنهاد الگوی مطلوب». سیاست‌نامه علم و فناوری. سال ۵. شماره ۴. صص. ۱۷-۳۸.

طیعی ابوالحسنی، سیدامیرحسین. ۱۳۹۷. «گزارش ارائه الگوی توسعه صنعت بانکرینگ کشور». مرکز پژوهشی آرا پایگاه اینترنتی. قابل دسترس در: لینک یافت نشد.

عابدی جعفری، حسن و دیگران. ۱۳۹۰. «تحلیل مضمون و شبکه مضامین: روشی ساده و کارآمد برای تبیین الگوهای موجود در داده‌های کیفی». اندیشه مدیریت راهبردی. سال ۵. شماره ۲. صص. ۱۹۸-۱۵۱.

علی‌عبداللهی، داود و مهدی بهرامشاهی. ۱۳۹۵. چشمانداز صنعت سوخت‌رسانی به کشتی‌ها (بانکرینگ) در جهان. تهران: اسرار دانش.

کریمی‌پور، یدالله و دیگران. ۱۳۹۷. «استراتژی دریایی و قدرت ملی (رویکردی نو به استراتژی دریایی)». مطالعات بین‌رشته‌ای دانش راهبردی. سال ۸. شماره ۳۳. صص. ۲۱۲-۱۸۹.

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی. ۱۳۹۷. «گزارش بررسی وضعیت صنعت بانکرینگ در ایران». معاونت پژوهش‌های زیربنایی و امور تولیدی: دفتر مطالعات انرژی، صنعت و معدن (گروه انرژی) [پایگاه اینترنتی]. ۲۶ اردیبهشت. قابل دسترس در: https://rc.majlis.ir/fa/mrc_report/show/1056092 [۰۲۰۲/۹۲/۵]

ابراهیمی، بهلول، مرتضی رحمانی. ۱۳۹۱. «بررسی پیامدهای حاصل از توسعه فناوری تولید و استفاده از سوخت‌های گیاهی در مقایسه با سوخت‌های فسیلی». توسعه تکنولوژی صنعتی. سال ۱۰. شماره ۱۹. صص. ۳۸-۲۷.

احمدی فرد، مصیب. ۱۳۹۶. تخمین پتانسیل بانکرینگ در منطقه خلیج فارس و راهکارهای افزایش سهم بندر ایران در راستای اقتصاد مقاومتی. پایان‌نامه مقطع کارشناسی ارشد. دانشگاه شهید بهشتی.

آذر، عادل، فرج‌اله رهنورد و غلامحسین مسلمانی. ۱۳۹۴. «طراحی الگوی تدوین راهبرد صنعت: مورد مطالعه صنعت پتروشیمی». فرآیند مدیریت و توسعه. سال ۲۸. شماره ۴. صص. ۹۰-۶۱.

اسفندیاری، مهدی و محمدرحیم اسفیدانی. ۱۳۹۶. «تدوین استراتژی‌های بازاریابی بین‌بنگاهی برای شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی ایران در صنعت بانکرینگ». مطالعات مدیریت و حسابداری. صص. ۲۲۸-۲۱۷.

اسفندیاری، مهدی. ۱۳۹۵. تدوین استراتژی‌های بازاریابی بین‌بنگاهی برای شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی ایران در صنعت بانکرینگ. پایان‌نامه مقطع کارشناسی ارشد. دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم دارویی.

انجمن صنعت بانکرینگ ایران. ۱۳۹۷. «خلاصه گزارش وضعیت صنعت بانکرینگ». انجمن صنعت بانکرینگ ایران [پایگاه اینترنتی]. قابل دسترس در: لینک یافت نشد.

بیطرفان، علیرضا. ۱۳۹۴. مطالعه و تحلیل رقابتی صنعت بانکرینگ در منطقه خلیج فارس (مورد مطالعاتی: منطقه سلخ، جزیره قشم). پایان‌نامه مقطع کارشناسی ارشد. دانشگاه تربیت مدرس.

جعفری، محمد، عباس شاکری و تیمور محمدی. ۱۳۹۷. «تأثیر نوسانات بازارهای مالی بر قیمت نفت و امنیت اقتصادی ایران». مطالعات راهبردی. سال ۲۱. شماره ۸۰. صص. ۱۳۴-۱۰۱.

جلیلی کامجو، سید پرویز و حمید صفاریان. ۱۳۹۷. «کانال‌های اثرگذاری درآمدهای نفتی بر رشد اقتصادی ایران». سیاست‌های راهبردی و کلان. مقالات آماده انتشار.

حسینی، سید ابراهیم. ۱۳۹۴. «توجه به صنعت بانکرینگ ضرورت امروز نیاز فردا». نشریه مشعل، شماره ۷۶۷. ص. ۱۱.

معتمد اکتسابی، معصومه. ۱۳۸۹. برنامه‌ریزی استراتژیک توسعه بازاریابی طرح ملی بانکرینگ در شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی ایران. پایان‌نامه مقطع کارشناسی ارشد. دانشگاه پیام نور کرج.

ملکی، عباس. ۱۳۹۸. «پرسش‌های پیرامون سیاست انرژی و آینده تحریم». مطالعات راهبردی سیاستگذاری عمومی. سال ۹. شماره ۳۰. صص. ۱۵-۱۸.

ناظمی، امیر، حمید برجسته و علیرضا نوربخش. ۱۳۹۶. «مدل‌های همکاری مشترک در صنعت نفت و گاز ایران؛ رویکرد ریخت‌شناسی». پژوهش‌های سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی انرژی. سال ۳. شماره ۹. صص. ۱۴۶-۱۱۳.

نصیری، محسن. ۱۳۹۲. «طرح راهبردی صنعت بانکرینگ ایران»، شرکت بناگستر کرانه.

References

- Abdollahi, Ali, and Mehdi Bahramshahi. 2016. Bunkering a Global Perspective (Persian). Tehran: Asrare Danesh. <http://opac.nlai.ir/opac-prod/bibliographic/4153386>
- Abedi Jafari, Hasan. 2011. "Thematic Analysis and Thematic Networks: A Simple and Efficient Method for Exploring Patterns Embedded in Qualitative Data Municipalities (Persian)." *Strategic Management Thought*. vol. 5. no. 2. pp. 151-198. http://smt.journals.isu.ac.ir/article_163.html
- Ahmadifard, Mosayeb. 2018. Estimation of Bunkering Potential in Persian Gulf and Approaches of Increasing Iran's Ports Share in Harmony with Resistant Economy (Persian). MA. thesis. Shahid Beheshti University. <https://bit.ly/3bEiA9A>
- Ranaei Kordshoolaei, Habibollah, and Seyyed Moslem Alavi. 2019. "Organizational Change in Iran Oil Industry: A Model for Creating Knowledge-Based Organizations (Persian)." *Quarterly Journal of the Macro and Strategic Policies*. vol. 7. no. 25. pp. 2-20. http://www.jmsp.ir/article_65193.html
- Aydin, Nursen, Habin Lee and Afshin Mansouri. 2017. "Speed Optimization and Bunkering in Liner Shipping in the Presence of Uncertain Service Times and Time Windows at Ports." *European Journal of Operational Research*. vol. 259. no. 1. pp. 143-154. [DOI:10.1016/j.ejor.2016.10.002]
- Azar, Adel, Farajollah Rahnavard and Gholam Hossein Mosalmani. 2016. "A Model for Designing Industrial Strategy: The Case of Petrochemical Industry (Persian)." *Journal of Management and Development Process*. vol. 28. no. 4. pp. 61-90. <http://jmdp.ir/article-1-1807-fa.html>
- Bitarafan, Alireza. 2015. Competitive Study and Analysis of the Banking Industry in the Persian Gulf Region (Case study: Salkh Region, Qeshm Island) (Persian). MA. thesis. Tarbait Modares University. <https://ganj-old.irandoc.ac.ir/articles/871764>
- Braun, Virginia, and Victoria Clarke. 2006. "Using Thematic Analysis in Psychology." *Qualitative Research in Psychology*. vol. 3. no. 2. pp. 123-140. <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1191/1478088706qp063oa>
- Corbin, Juliet, and Anselm Strauss. 2008. *Basics of Qualitative Research: Techniques and Procedures for Developing Grounded Theory*. New York: SAGE Publications. [DOI:10.4135/9781452230153]
- Ebrahimi, Bohlul, and Morteza Rahmani. 2012. "The Study of Technology Development Issues Obtained by the Production and Use of Biofuels Compared to the Fossil Ones (Persian)." *Scientific Journal Management System*. vol. 10. no. 19. pp. 27-38. http://jtd.iranjournals.ir/article_3126.html
- Esfandiari, Mehdi, and Mohammad Rahim Esfidani. 2018. "Development of Inter-Firm Marketing Strategies for the National Iranian Petroleum Products Distribution Company in the Iran Banking Industry (Persian)." *Journal of Management Studies and Accounting*. pp. 217-228. <http://uctjournals.com/farsi/archive/accounting/1396/winter/conf/20.pdf>
- Esfandiari, Mehdi. 2017. Development of Inter-Firm Marketing Strategies for the National Iranian Petroleum Products Distribution Company in the Iran Banking Industry (Persian). MA. thesis. Islamic Azad University Pharmaceutical Sciences Branch. <https://ganj.irandoc.ac.ir/#/articles/0dbee5cf505a4a5df5a78896312f77c>
- Hazarati, Hossein. 2017. Analysis of How to Develop the Bunkering Services at Sea in Port of Chabahar (Persian). MA. thesis. Tarbait Modares University. https://parseh.modares.ac.ir/thesis.php?id=1257839&sid=1&slc_lang=fa
- Iranian Banking Industry Association. 2018. "Summary Report on the State of the Banking Industry." Iranian Banking Industry Association [Internet]. Not Found Link.
- Islamic Parliament Research Center of the Islamic Republic of Iran. 2018. "Report on the Situation of the Banking Industry in Iran (Persian)." Deputy of Infrastructure Research and Production Affairs: Energy, Industry and Mining Studies (Energy Group). 16 May. Available at: https://rc.majlis.ir/fa/mrc_report/show/1056092 [5/29/2020]
- Jafari, Mohammad, Abbas Shakeri and Teimour Mohammadi. 2018. "Impact of Fluctuations in Financial Markets on Oil Prices and Iran's Economic Security (Persian)." *Strategic Studies Quarterly*. vol. 21. no. 80. pp. 101-134. http://quarterly.risstudies.org/article_69959.html
- Jalili Kamju, Seyyed Parviz, and Hamid Safarian. 2018. "The Transmission Channels of Oil Revenues on Economic Growth of Iran (Persian)". *Quarterly Journal of the Macro and Strategic Policies*. Article in Press. http://www.jmsp.ir/article_68825.html
- Karimipour, Yadollah. 2019. Marine Strategy and National Power (New Approach to Marine Strategy)

- (Persian). Quarterly Journal Interdisciplinary Studies. vol. 33. no. 33. pp. 189-212. http://smsnds.journals.sndu.ac.ir/article_373.html
- Lirn, Taih-Cherng, et al. 2004. "An Application of AHP on Transshipment Port Selection: A Global Perspective." *Maritime Economics and Logistics*. vol. 6. no. 1. pp. 70-91. [DOI:10.1057/palgrave.mel.9100093]
- Lirn, Taih-Cherng, Thanopoulou Helen A. and Anthony K. C. Beresfor. 2003. "Transshipment Port Selection and Decision-Making Behaviour: Analysing the Taiwanese Case." *International Journal of Logistics Research and Applications*. vol. 6. no. 4. pp. 229-244. [DOI:10.1080/13675560310001626990]
- Maleki, Abbas. 2019. "Questions on Energy Policy and the Future of Sanctions (Persian)." *Journal Strategic Studies of Public Policy*. vol. 9. no. 30. pp. 15-18. http://sspp.iran-journals.ir/article_35996.html
- Motamed Ektesabi, Masoumeh. 2010. *Strategic Marketing Development Planning of the National Banking Plan in the National Iranian Petroleum Products Distribution Company (Persian)*. MA. thesis. Karaj Payame Noor University. <http://opac.nlai.ir/opac-prod/bibliographic/2426913>
- Nasiri, Mohsen. 2013. "Strategic Plan of Iran's Banking Industry." Banagoštar Karaneh Company [Internet]. Available at: Not Found Link.
- Nazemi, Amir, Hamid Barjašteh and Alireza Noorbakhsh. 2018. "Scenarios of Joint Venture Models in Iran's Oil and Gas Industry Using Morphological Method (Persian)." *Quarterly Journal of Energy Policy and Planning Research*. vol 3. no. 9. pp. 113-146. <http://eppjournal.ir/article-1-464-fa.html>
- Ranjbar, Sara, and Fatemeh Haji Hosseini Zanjani. 2016. *A Look at Global Maritime Trade and the Developments in the Container Transportation Industry: Market Situation in the Next 5 Years (Persian)*. Paper presented at: 18th Conference on Marine Industries (12-13 October). Kish, Iran. https://www.civilica.com/Paper-NSMI18-NSMI18_059.html
- Saket, Mohammad Javad, and Mohammad Sadegh Karimi. 2018. "Analysis on Impediments over Fuel Consumption Reduction at Iran's Transportation Niches (Persian)." *Journal Strategic Studies of Public Policy*. vol. 8. no. 27. pp. 67-88. http://sspp.iranjournals.ir/article_29764.html
- Shadivand, Ghader. 2016. "The Connection between Oil and Government in Iran-Offering a Desirable Paradigm (Persian)." *Science and Technology Policy Letters*. vol. 5. no. 4. pp. 17-38. http://stpl.ristip.sharif.ir/article_1294.html
- Tai, Hui-Huang, and Cherng-Chwan Hwang. 2005. "Analysis of Hub Port Choice for Container Trunk Lines in East Asia." *Journal of the Eastern Asia Society for Transportation Studies*. vol. 6. pp. 907-919. [DOI:10.11175/eaasts.6.907]
- Tayebi Abolhasani, Amir Hossein. 2019. Report on Presenting the Development Model of the Country's Banking Industry [Internet]. Ara Research Center. Available at: Not Found Link.
- Thomas, David R. 2003. "A General Inductive Approach for Qualitative Data Analysis. University of Auckland." School of Population Health University of Auckland, New Zealand [Internet]. August. Available at: <https://pdfs.semanticscholar.org/14e9/ff983ad232a8969d3252dc2cf482dd97b39a.pdf>
- Wang, Chuanxu, and Junjun Chen. 2017. "Strategies of Refueling, Sailing Speed and Ship Deployment of Containerships in the Low-Carbon Background." *Computers & Industrial Engineering*. vol. 114. pp. 142-150. [DOI:10.1016/j.cie.2017.10.012]
- Wang, Dong-Hua, Chung-Ching Chen and Cheng-Sheng Lai. 2011. "The Rationale Behind and Effects of Bunker Adjustment Factors." *Journal of Transport Geography*. vol. 19. no. 4. pp. 467-474. [DOI:10.1016/j.jtrangeo.2009.11.002]
- Yao, Zhishuang, Szu Hui Ng and Loo Hay Lee. 2012. "A Study on Bunker Fuel Management for the Shipping Liner Services." *Computers & Operations Research*. vol. 39. no. 5. pp. 1160-1172. [DOI:10.1016/j.cor.2011.07.012]